

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de çocuk yoksulluğu ve işçiliği gün geçtikçe artmaktadır. Çocukların çalıştırıldığı alanlar, iş kazalarının nedenleri, MESEM ve benzeri uygulamaların etkileri, kayıt dışı çalıştırma pratikleri, iş sağlığı ve iş güvenliği denetimleri, sosyal yardım ve yoksulluk ilişkisi gibi alanların incelenerek çözüm odaklı politikaların geliştirilmesi; işçileştirilmiş çocuk sayısını artıran sebeplerin araştırılması, çocuk yoksulluğunun tespit edilmesi ve buna dair çözüm önerileri ile politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını teklif ve arz ederim.

20.11.2025

Güldere VARLI
Van Milletvekili

GEREKÇE

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, tüm çocukların yaşama, gelişme, eğitim, korunma ve katılım haklarını güvence altına almak amacıyla hazırlanmış olup 20 Kasım her yıl “Dünya Çocuk Hakları Günü” olarak anılmaktadır. Türkiye bu sözleşmeyi 1990 yılında imzalayarak uluslararası düzeyde bağlayıcı hale getirmiştir. Ancak Türkiye’de çocuk hakları her açıdan ağır bir ihlal tablosuyla karşı karşıyadır. Artan yoksulluk, sosyal koruma mekanizmalarının zayıflığı, kayıt dışı istihdam, denetimsizlik ve ilgili kurumların yeterli önleyici tedbirleri almaması nedeniyle yüzlerce çocuk ağır, tehlikeli ve güvencesiz koşullarda çalışmakta; yaşam hakkı başta olmak üzere temel haklarından mahrum bırakılmaktadır.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi verilerine göre, 2025 yılı itibarı ile işyerlerinde yaşanan iş cinayetlerinde en az 81, 2024 Eylül – 2025 Ağustos döneminde en az 72 ve 2013–2025 yılları arasında ise en az 770 işçileştirilmiş çocuk iş cinayetlerinde hayatını kaybetmiştir. Bu tablo, işçileştirilmiş çocuk sorununun bireysel değil, sistematik bir sorun olduğunu açıkça göstermektedir.

Türkiye’de çocuk iş cinayetleri verilerinin giderek artması, ilgili kurumların görevlerini yerine getirmediğini açıkça ortaya koymaktadır. İşçileştirilmiş çocuk sorunu, çocuk haklarının ağır bir ihlali olduğu gibi; çocukların yaşam, eğitim ve gelişim haklarını doğrudan ortadan kaldırmaktadır. 2025 yılında alınan tedbirler değil, artan işçileştirilmiş çocuk ölümleri

gündemde yer almaktadır. Bu ölümlerin önemli bir kısmı, eğitim adı altında ucuz işgücü olarak çalıştırılan Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) ve benzeri uygulamalara yönlendirilen çocuklardan oluşmaktadır. MESEM kapsamında çalıştırılan çocuklar; iş kazaları ve iş cinayetlerine, akran zorbalığına, işveren şiddeti başta olmak üzere çeşitli şiddet türlerine ve ağır iş yüküne maruz kalmaktadır.

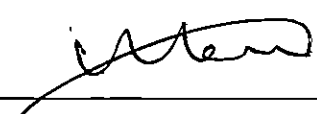
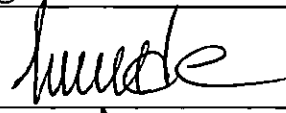
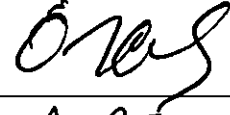
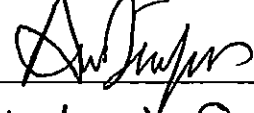
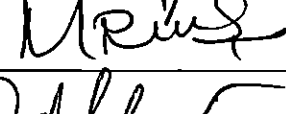
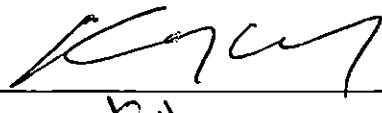
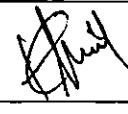
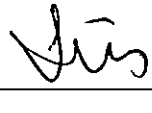
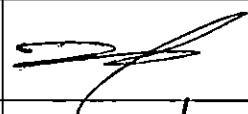
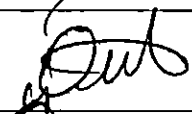
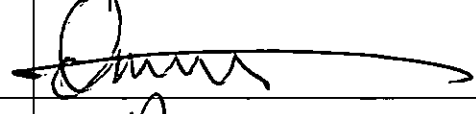
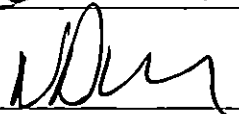
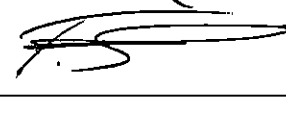
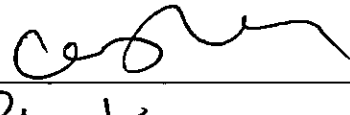
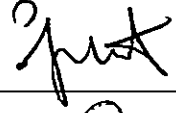
- 14 Kasım 2025 tarihinde Urfa'nın Bozova ilçesinde, 15 yaşındaki Muhammed K.'nin çalıştığı marangoz atölyesinde diğer çırak ve kalfalar tarafından elleri bağlanarak, pantolonu zorla çıkarılarak ve makatına yüksek basınçlı kompresörle hava verilmesi sonucu,
- Urfa Haliliye ilçesinde, beton dökümü sırasında meydana gelen göçükte 15 yaşındaki Sedat Kurt ve 16 yaşındaki Yakup Güneş,
- Tekirdağ'daki bir tuğla fabrikasında gece vardiyasında çalışan 16 yaşındaki Mustafa Eti'nin ısınmak için kullanılan tenekeye tiner dökmesi sonucu çıkan alevlerde yanarak 21 Ekim'de yaşamını yitirmiştir.
- Kocaeli Dilovası'ndaki bir kozmetik fabrikasında 8 Kasım 2025 tarihinde meydana gelen patlama ve yangında Tuğba Taşdemir, Nisanur Taşdemir ve Cansu Esetoğlu olmak üzere işçileştirilmiş üç çocukla birlikte toplam yedi işçi yaşamını yitirmiştir.

Bu yaşanan cinayetler çocukların nasıl ağır bir sömürü, şiddet ve ölüm riski altında çalıştırıldığını gözler önüne sermektedir. Kocaeli Dilovası'ndaki İşyeri ile ilgili basına yansıyan iddialar, denetimsizliğin ve cezasızlığın iş cinayetlerini doğrudan artırdığını açıkça göstermektedir.

Bu örnekler bile iş sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinin yokluğunu, MESEM gibi uygulamalarla çocukların fiilen ucuz işgücü haline getirilmesini, denetim eksikliğini ve cezasızlık kültürünü bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. Soruşturmalardaki eksiklik ve ihmallerin varlığı; MESEM ve stajyer öğrencilerin çalıştırılması kapsamında çocukların güvencesiz, denetimsiz, sömürüye ve şiddete açık biçimde bırakıldığını göstermektedir. Bu nedenle çocukların yaşam hakkını ilgilendiren olaylar ivedilikle araştırılmalı; çocukları okula, güvenli sosyal yaşam alanlarına ve koruma mekanizmalarına yönlendirecek politikalar acilen hayata geçirilmelidir.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve Anayasa'nın 41. maddesi uyarınca çocukların yaşam hakkının, güvenliğinin ve sağlığının korunması yalnızca hukuki bir yükümlülük değil, aynı zamanda toplumsal bir zorunluluktur. Bu yükümlülüğün yerine getirilebilmesi; yaşanan iş cinayetlerinin tüm boyutlarıyla araştırılması ve çocukların

korunmasına yönelik kapsamlı politikaların oluşturulması için Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	